T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2020/372
KARAR NO : 2020/478
KARAR TR : 13/07/2020

ÖZET: Davalı Belediyenin sorumluluk alanındaki yolda meydana gelen trafik kazasında uğranılan zararın tazmini istemiyle açılan davanın, 2918 sayılı Yasanın 19.01.2011 tarihinde yürürlüğe giren 110. maddesi kapsamında ADLİYARGI YERİNDE çözümlenmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : T.K.
Vekili : Av. O.K.
Davalı : Osmaniye Belediye Başkanlığı
Vekili : Av. M.Ş.B.

O L A Y: Davacı dava dilekçesinde özetle; 19.01.2019 tarihinde 80 G.. plaka numaralı aracı ile saat 13.10 sularında Kadirli istikametine seyir halinde iken fıstık anıtı önünde 80 FE 205 plaka numaralı araç ile çarpışarak kaza yaptıklarını, meydana gelen kaza sonrasında görevli trafik polisleri tarafından tutulan kaza tespit tutanağına göre kazanın meydana geldiği yerdeki trafik ışıklarının arızalı olması nedeniyle bu kazanın meydana geldiği yönünde tutanak düzenlendiğini, trafik ışıklarının bakım ve onarımından sorumlu olan kurumun Osmaniye Belediye Başkanlığı olduğunu, meydana gelen kaza neticesinde aracında maddi hasar ve değer kaybı meydana" geldiğini, bu tutarın ödenmesi için davalı Osmaniye Belediye Başkanlığına başvuruda bulunduğunu ancak talebinin karşılanmadığını beyanla maddi hasar ve değer kaybı bedeli olan 42.263,84/TL ve Sulh Hukuk Mahkemesinde tespit için ödenen 797,50-TL yargılama gideriyle birlikte toplam 43.061,34-TL'nin dava tarihinden itibaren işleyecek yasal faizi ile birlikte tahsili istemiyle Osmaniye Belediye Başkanlığı aleyhine adli yargı yerinde dava açmıştır.

OSMANİYE 4. ASLİYE HUKUK MAHKEMESİ: 05.2019 gün ve E:2019/285, K:2019/119 sayılı dosyada "Kamu tüzel kişilerinin yasalar tarafından kendilerine verilen görev ve yetkilerin kullanılması sırasında oluşan zararlar, niteliği itibariyle hizmet kusurundan kaynaklanan zararlar olup, bu zararların tazmini amacıyla hizmet kusurlarına dayalı olarak İdari Yargılama Usulü Hakkındaki Kanun'un 2. maddesi hükmü uyarınca idari yargı yerinde tam yargı davası ikame edilmesi gerekmektedir. Görev kuralları kamu düzenine ilişkin olup, mahkemece kendiliğinden (re'sen) dikkate alınması zorunludur.

Kamu hizmetini görmekle yükümlü olan davalı idare, kural olarak özel hukuk hükümlerine tabi değildir. Dava konusu olayda Osmaniye Belediyesi'nin hizmet kusuru sonucu meydana gelen zarardan kaynaklanan tazminat davasının çözümlenme yeri de idari yargı merciidir" gerekçesiyle "dava şartı yokluğu nedeniyle davanın HMK'nın 115/2. maddesi gereğince usulden reddine" karar vermiş, istinaf başvurusunun kesin olarak reddedilmesiyle karar 03/09/2019 tarihinde kesinleşmiştir.

Davacı vekili bunun üzerine idari yargı yerine başvurmuştur.

GAZİANTEP 3 İDARE MAHKEMESİ: 2.03.2020 gün ve E:2019/125 sayı ile "2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun 1. maddesinde, Kanunun amacının karayollarında can ve mal güvenliği yönünden trafik düzenini sağlayacak ve trafik güvenliğini ilgilendiren tüm konularda alınacak önlemleri belirlemek olduğu; "Kapsam" başlıklı 2. maddesinde, bu Kanunun trafikle ilgili kuralları, şartları, hak ve yükümlülükleri bunların uygulamasını ve denetlenmesini ilgili kuruluşları ve bunların görev, yetki ve sorumluluk, çalışma usulleri ile diğer hükümleri kapsadığı ve bu kanunun karayollarında uygulanacağı belirtilmiş; aynı Kanunun 7.maddesinde, Karayolları Genel Müdürlüğünün bu Kanunla ilgili görev ve yetkilerine; 8.maddesinde Millî Eğitim Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı ve Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığının; 9.maddesinde Tarım Orman ve Köyişleri Bakanlığının; 10. maddesinde belediye trafik birimlerinin; 12. maddesinde il ve ilçe trafik komisyonlarının görev ve yetkilerine yer verilmiş; aynı Kanunun 13.maddesinde, karayolunun yapımı, bakımı, işletilmesi ile görevli ve sorumlu bütün kuruluşların, karayolu yapısını, trafik güvenliğini sağlayacak durumda bulundurmakla yükümlü oldukları belirtilmiştir.

2918 sayılı Yasanın 19.1.2011 günlü Resmî Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 6099 sayılı Yasanın 14. maddesiyle değişik "Görevli ve Yetkili Mahkeme" başlıklı 110. maddesinde "İşleteni veya sahibi Devlet ve diğer kamu kuruluşları olan araçların sebebiyet verdiği zararlara ilişkin olanları dahil, bu Kanundan doğan sorumluluk davaları, adli yargıda görülür. Zarar görenin kamu görevlisi olması, bu fıkra hükmünün, uygulanmasını önlemez. Hemzemin geçitte meydana gelen tren-trafik kazalarında da bu Kanun hükümleri-uygulanır.

Motorlu araç kazalarından dolayı hukuki sorumluluğa ilişkin davalar, sigortacının merkez veya şubesinin veya sigorta sözleşmesini yapan acentenin bulunduğu yer mahkemelerinden birinde açılabileceği gibi kazanın vuku bulduğu yer mahkemesinde de açılabilir" hükmüne yer verilmiştir.

Dava dosyasının incelenmesinden; davacının 19/01/2019 tarihinde, Osmaniye İlinden Kadirli istikametine doğru 80 G.. plakalı aracı ile seyir halinde iken, Fıstık Anıtı Kavşağında 80 FE 205 plaka sayılı araç ile çarpışması sonucunda meydana gelen çift taraflı trafik kazasında davalı idarenin hizmet kusuru bulunduğundan bahisle, söz konusu kaza neticesinde araçta meydana gelen maddi hasar ve değer kaybı ile mahkemece yapılan tespit yargılama gideri karşılığı

olan toplam 43.061,34-TL maddi tazminatın fazlaya ilişkin haklar saklı kalmak kaydıyla, davalı idareye başvuru tarihinden itibaren işleyecek yasal faiziyle birlikte tazminine karar verilmesi istemiyle Osmaniye 4.Asliye Hukuk Mahkemesi'nde açtığı davanın, Osmaniye 4.Asliye Hukuk Mahkemesi'nin 21/05/2019 tarih ve E:2019/285, K:2019/119 sayılı kararı ile "idari yargı yerinin görevli olduğu" gerekçesi ile usulden reddedildiği, söz konusu kararın, yapılan istinaf başvurusunun reddi nedeniyle 03/09/2019 tarihinde kesinleşmesi üzerine bakılan davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

2918 sayılı kanunun 110.maddesi hükmünün iptali istemiyle idare mahkemesince yapılan başvuruyu, mahkemesinin yetkisizliği nedeniyle reddeden, Anayasa Mahkemesinin 8/12/2011 tarih ve E:2011/124, K:2011/160 sayılı kararında yer verilen; "2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 110. maddesinin birinci fikrasında, bu Kanun'dan doğan sorumluluk davalarının adli yargıda görüleceği öngörülmektedir. İtiraz başvurusunda bulunan mahkeme ise idare mahkemesi olup davaya bakmakta görevli ve yetkili mahkeme değildir." yolundaki gerekçe dikkate alındığında, anılan yasada yer alan görev kuralının idarelerin hizmet kusurundan kaynaklanan davaları da kapsadığının kabulü zorunlu kılmaktadır.

Bu durumda; 2918 sayılı Kanun'un 110. maddesinde yapılan söz konusu değişiklik sonrası, Karayolları Trafik Kanunu'na dayalı olarak Kanun değişikliğinin yürürlüğe girdiği 19.01.2011 tarihi sonrasında trafik kazası nedeniyle açılacak sorumluluk davalarının görüm ve çözümünde adli yargı mercilerinin görevli bulunduğu sonucuna varılmıştır.

Açıklanan nedenlerle; Osmaniye 4.Asliye Hukuk Mahkemesi'nin 21/05/2019 tarih ve E:2019/285, K:2019/119 sayılı kararı ile; "idari yargı yerinin görevli olduğu" gerekçesi ile davamın usulden reddi sonrası Mahkememizde bu davanın açıldığı anlaşıldığından, 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanunun 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için Uyuşmazlık Mahkemesi'ne başvurulmasına, işin incelenmesinin Uyuşmazlık Mahkemesi'nce karar verilmesine değin ertelenmesine, Mahkememize ait bu dava dosyası ile birlikte Osmaniye 4.Asliye Hukuk Mahkemesi'nin E:2019/285, K:2019/119 sayılı dava dosyasının Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderilmesine" karar vererek her iki dava dosyasını 08.06.2020 tarih ve 2020/125 E. sayılı üst yazı ile Mahkememize göndermiş, başvuru 17.06.2020 tarihinde kaydedilmiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE:

Uyuşmazlık Mahkemesi'nin, Hicabi DURSUN'un Başkanlığında, Üyeler: Şükrü BOZER, Mehmet AKSU, Birol SONER, Aydemir TUNÇ, Nurdane TOPUZ ve Ahmet ARSLAN'ın katılımlarıyla yapılan13.07.2020 günlü toplantısında:

I-İLK İNCELEME: Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre; İdare Mahkemesince, 2247 sayılı Yasa'nın 19. maddesine göre başvuruda bulunulmuş olduğu, idari yargı dosyasının, ekindeki adli yargı dosyası bilgileri ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ: Raportör-Hâkim Engin SELİMOĞLU'nun davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ'nin davada adli yargının, Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın ise idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra **GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:**

Dava, davalı idarenin sorumluluk sahasında kalan yolda meydana gelen ve maddi hasarla sonuçlanan trafik kazasında davalı idarenin kusuru bulunduğu gerekçesiyle ve tazminat istemiyle açılmıştır.

2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun 1. maddesinde, Kanunun amacının karayollarında can ve mal güvenliği yönünden trafik düzenini sağlayacak ve trafik güvenliğini ilgilendiren tüm konularda alınacak önlemleri belirlemek olduğu; "Kapsam" başlıklı 2. maddesinde, bu Kanunun trafikle ilgili kuralları, şartları, hak ve yükümlülükleri bunların uygulamasını ve denetlenmesini ilgili kuruluşları ve bunların görev, yetki ve sorumluluk, çalışma usulleri ile diğer hükümleri kapsadığı ve bu kanunun karayollarında uygulanacağı; 10. maddesinde, yapım ve bakımdan sorumlu olduğu yolları trafik düzeni ve güvenliğini sağlayacak durumda bulundurmanın, gerekli görülen kavşaklara ve yerlere trafik ışıklı işaretleri, işaret levhaları koymak ve yer işaretlemeleri yapmanın Belediye Trafik birimlerinin görev ve yetkileri arasında olduğu belirtilmiştir.

Öte yandan 2918 sayılı Yasanın 19.1.2011 günlü Resmî Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 6099 sayılı Yasanın 14. maddesiyle değişik 110. maddesinde "İşleteni veya sahibi Devlet ve diğer kamu kuruluşları olan araçların sebebiyet verdiği zararlara ilişkin olanları dâhil, bu Kanundan doğan sorumluluk davaları, adli yargıda görülür. Zarar görenin kamu görevlisi olması, bu fıkra hükmünün uygulanmasını önlemez. Hemzemin geçitte meydana gelen tren-trafik kazalarında da bu Kanun hükümleri uygulanır.

Motorlu araç kazalarından dolayı hukuki sorumluluğa ilişkin davalar, sigortacının merkez veya şubesinin veya sigorta sözleşmesini yapan acentenin bulunduğu yer mahkemelerinden birinde açılabileceği gibi kazanın vuku bulduğu yer mahkemesinde de açılabilir"; Geçici 21. maddesinde de "Bu Kanunun 110 uncu maddesinin birinci fıkrasının göreve ilişkin hükmü, yürürlüğe girdiği tarihten önce idari yargıda ve Askeri Yüksek İdare Mahkemesinde açılmış bulunan davalara uygulanmaz" denilmiştir.

2918 sayılı Kanunun 110 uncu maddesinin birinci fıkrasının iptali istemiyle Bursa 3.Asliye Hukuk Mahkemesi ve Batman 2.Asliye Hukuk Mahkemesince yapılan itiraz başvuruları üzerine konuyu inceleyen Anayasa Mahkemesi, şu gerekçesi ile anılan kuralı Anayasaya aykırı görmemiş ve iptal istemini oy birliğiyle reddetmiştir: "… Anayasa Mahkemesi'nin daha önceki kimi kararlarında da belirtildiği üzere, tarihsel gelişime paralel olarak Anayasa'da adli ve idari yargı ayırımına gidilmemiş ve idari uyuşmazlıkların çözümünde idare ve vergi mahkemeleriyle Danıştay yetkili kılınmıştır. Bu nedenle, genel olarak idare hukuku alanına giren konularda idari yargı, özel hukuk alanına giren konularda adli yargı görevli olacaktır. Bu durumda, idari yargının görev alanına giren bir uyuşmazlığın çözümünde adli yargının görevlendirilmesi konusunda kanun koyucunun mutlak bir takdir yetkisinin bulunduğunu söylemek olanaklı değildir. Ancak, idari yargının denetimine bağlı olması gereken idari bir uyuşmazlığın çözümü, haklı neden ve kamu yararının bulunması halinde kanun koyucu tarafından adli yargıya bırakılabilir. İtiraz konusu kural, trafik kazasında zarar görenin asker kişi ya da memur olmasına, aracın askeri hizmete ilişkin olmasına veya olayın hemzemin geçitte meydana gelmesi durumlarına göre farklı yargı kollarında görülmekte olan 2918 sayılı Kanun'dan kaynaklanan tüm sorumluluk davalarının adli yargıda görüleceğini öngörmektedir. İtiraz konusu düzenlemenin gerekçesinde de ifade edildiği gibi, askeri idari

yargı, idari yargı veya adli yargı kolları arasında uygulamada var olan yargı yolu belirsizliği giderilerek söz konusu davalarla ilgili olarak yeknesak bir usul belirlenmektedir. Aynı tür davaların aynı yargı yolunda çözümlenmesi sağlanarak davaların görülmesi ve çözümlenmesinin hızlandırıldığı, bu suretle kısa sürede sonuç alınmasının olanaklı kılındığı ve bunun söz konusu davaların adli yargıda görüleceği yolunda getirilen düzenlemenin kamu yararına yönelik olduğu anlaşılmaktadır. Öte yandan, 2918 sayılı Kanun'da tanımlanan Karayolu şeridi üzerindeki araç trafiğinden kaynaklanan sorumlulukların, özel hukuk alanına girdiği konusunda bir tartışma bulunmamaktadır. İdare tarafından kamu gücünden kaynaklanan bir yetkinin kullanılması söz konusu olmadığı gibi, aynı karayolu üzerinde aynı seyir çizgisinde hareket eden, bu nedenle aynı tür risk üreten araçlar arasında özel-kamu ayırımı yapılmasını gerektiren bir neden de yoktur. Açıklanan nedenlerle, itiraz konusu kural Anayasa'nın 2.,125. ve 155. maddelerine aykırı değildir. İtirazın reddi gerekir…" (Any. Mah.nin 26.12.2013 tarih ve E.2013/68, K.2013/165 sayılı kararı; R.G. 27.3.2014, Sayı: 28954, s.136-147.)

Anayasa'nın 158 inci maddesinin son fikrasında " Diğer mahkemelerle, Anayasa Mahkemesi arasındaki görev uyuşmazlıklarında, Anayasa Mahkemesi'nin kararı esas alınır." denilmektedir. Anayasa Mahkemesi'nin yukarıda gerekçesine yer verilen kararı, yasa koyucunun idari yargının görevine giren bir konuyu adli yargının görevine verebileceğine, dolayısıyla 2918 sayılı Kanunun 110 uncu maddesinin birinci fikrası ile öngörülen, bu Kanun'dan doğan tüm sorumluluk davalarının adli yargıda görülmesi düzenlemesinin Anayasa'ya aykırı bulunmadığına dair olup, esas itibariyle görev konusunda verilmiş bir karardır ve Anayasa'nın 158 inci maddesi uyarınca, başta Mahkememiz olmak üzere diğer yargı organları bakımından da uyulması zorunlu bir karar mesabesindedir.

Bu durumda,2918 sayılı Yasanın 19.01.2011 tarihinde yürürlüğe giren 110. maddesi ile Anayasa Mahkemesi'nin işaret edilen kararı gözetildiğinde, bahsi geçen Kanun maddesinin karayollarında, can ve mal güvenliği yönünden trafik düzeninin sağlanarak trafik güvenliğini ilgilendiren tüm konularda alınacak önlemleri kapsadığı ve Kanunun, trafikle ilgili kuralları, şartları, hak ve yükümlülükleri, bunların uygulanmasını ve denetlenmesini, ilgili kuruluşları ve bunların görev yetki ve sorumlulukları ile çalışma usullerini kapsadığı, dolayısıyla oluşan trafik kazası nedeniyle açılacak sorumluluk davalarının görüm ve çözümünde adli yargının görevli olduğu; meydana gelen zararın tazmini istemiyle açılan bu davanın da adli yargı yerinde çözümlenmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

Açıklanan nedenlerle davanın görüm ve çözümü adli yargı yerinin görevine girdiğinden, Gaziantep 3. İdare Mahkemesinin başvurusunun kabulü ile Osmaniye 4. Asliye Hukuk Mahkemesinin 21.05.2019 gün ve E:2019/285, K:2019/119 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

S O N U Ç: Davanın çözümünde ADLİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle, Gaziantep 3. İdare Mahkemesinin BAŞVURUSUNUN KABULÜ ile Osmaniye 4. Asliye Hukuk Mahkemesinin 21.05.2019 gün ve E:2019/285, K:2019/119 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA, 13.07.2020 gününde üye Ahmet ARSLAN'ın KARŞI OYU ve OY ÇOKLUĞU İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Hicabi	Şükrü	Mehmet	Birol
DURSUN	BOZER	AKSU	SONER

Üye	Üye	Üye
Aydemir	Nurdane	Ahmet
TUNÇ	TOPUZ	ARSLAN

KARŞI OY

İdarenin kendi kuruluş kanununda belirlenen ve 2918 sayılı Kanun'da tekrarlanan görevlerinden, yani; yol yapım, bakım, işletme, trafik güvenliğini sağlama şeklinde yürütülen kamu hizmetlerinden kaynaklanan hukuki sorumluluğunun idare hukuku ilke ve kurallarına göre belirlenmesi; uyuşmazlığın, özel hukuktaki araç işletenin hukuki sorumluluğundan değil, davalı idare tarafından görevlerinin tam ve eksiksiz yerine getirilmediği, dolayısıyla yürütülen hizmetlerin kusurlu işletildiği, meydana gelen zararda hizmet kusuru bulunduğu iddiasından kaynaklanması karşısında uyuşmazlığın çözümünün idari yargının görevinde bulunduğu sonucuna ulaşıldığından, uyuşmazlığın çözümünde adli yargıyı görevli kabul eden çoğunluğun kararına katılmıyorum. 13.07.2020

ÜYE
Ahmet ARSLAN